

Prijedlozi građana za prioritete politike EU-a nakon izbora za EP 2024.

Co-funded by the European Union

Izraženi stavovi i mišljenja su, međutim, samo autorovi i ne odražavaju nužno stavove Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Za njih se ne mogu smatrati odgovornima ni Europska unija ni tijelo koje dodjeljuje potporu.

20. SIJEČNJA **2025.**

Napisao:
Plattform Christdemokratie, Austrija,
u kontekstu projekta DECIDE koji financira EU

PLATTFORM CHRISTDEMOKRATIE

PREGLED PROJEKTA

Projekt DECIDE (Democratic Engagement through Critical Information Discernment and Education) je inicijativa koju financira EU u okviru CERV-2023-CITIZENS-CIV. Projekt pod vodstvom udruge „U ime obitelji“ (Hrvatska), s partnerima iz Austrije, Litve i Hrvatske, traje od lipnja 2024. do svibnja 2026. Jedan od primarnih ciljeva je omogućiti aktivan dijalog između građana EU i donositelja odluka u vezi s političkim prioritetima nakon izbora za Europski parlament 2024.

PROJEKTNI PARTNERI

Voditelj projekta: Udruga U ime obitelji (Hrvatska)
Partners: Plattform Christdemokratie (Austrija)
Ateitininkų Federacija (Litva)
Svjetski savez mladih Jugoistočna Europa (Hrvatska)

METODOLOGIJA

Projektni tim svoje je istraživanje temeljio na „Strateškom planu 2024. – 2029.“ koji je usvojila EK u lipnju 2024., fokusirajući se na tri glavna stupa:

- Slobodna i demokratska Europa
- Jaka i sigurna Europa
- Prosperitetna i konkurentna Europa

Za prikupljanje uvida, projekt je primijenio višestruki pristup:

- Online anketa: 287 sudionika iz 10 zemalja (listopad - studeni 2024.)
- Online javni forum: 133 sudionika (27. studenog 2024.)

Na temelju nalaza iz ankete, rasprava na forumu i povratnih informacija s platforme DECIDE, ova bijela knjiga razvijena je kao sveobuhvatan odraz angažmana građana u kreiranju politika EU-a.

Ovaj je dokument strukturiran u nekoliko ključnih dijelova, od kojih se svaki bavi temeljnim aspektom strateških prioriteta Europske unije. Prvi dio, "Za slobodnu i demokratsku Europu", istražuje vrijednosti demokracije, ljudskih prava i vladavine prava dok predstavlja preporuke za jačanje građanskog sudjelovanja i upravljanja. Sljedeći dio, "Zalaganje za demokraciju i slobodu izražavanja", ispituje sve veće izazove koje donose dezinformacije, politička polarizacija i sloboda govora, predlažući rješenja za podržavanje demokratskog diskursa. Sljedeći dio, “Za snažnu i sigurnu Europu”, procjenjuje vanjske i unutarnje sigurnosne prijetnje, uključujući geopolitičke sukobe, migracijske politike i ulogu EU-a u globalnoj stabilnosti. Naposljetku, "Za prosperitetnu i konkurentnu Europu" bavi se ekonomskim politikama, inovacijama i strategijama potrebnim za osiguranje uspješnog i samopouzdanog europskog gospodarstva.

Bijela knjiga prikazuje vizije građana o političkim prioritetima nakon 2024., identificira ključne izazove u kreiranju politika i predlaže djelotvorne preporuke za donositelje odluka. Bit će široko distribuirana novoizabranim zastupnicima u Europskom parlamentu (MEP) kako bi se osiguralo da glasovi građana utječu na zakonodavne i strateške procese unutar EU-a.

KLJUČNI NALAZI I PREPORUKE

1. ZA SLOBODNU I DEMOKRATSKU EUROPU

Većina nas brzo bi se složila da je podržavanje europskih vrijednosti unutar Europske unije ključno za osiguravanje slobodne i demokratske Europe. Skloni smo se složiti da vrijednosti poput ljudskog dostojanstva, ljudskih prava ili slobode i demokracije treba zaštititi. Svi mi možda želimo promicati demokraciju i štititi vladavinu prava, ali koja su prava sredstva za to?

Sudionici ankete naglasili su da bi se politike EU-a prije svega trebale usredotočiti na vrijednosti poput POŠTIVANJA LJUDSKOG DOSTOJANSTVA i ZALAGANJA ZA DEMOKRACIJU I SLOBODU IZRAŽAVANJA.

Mnogi od sudionika online ankete projekta DECIDE (92 od 287) snažno su podržali načelo ljudskog dostojanstva, koje definiraju kao osiguravanje zaštite života u svim fazama, od začeća do smrti. Osim pravnog okvira koji bi osigurao zaštitu ljudskog života u svim fazama, oni snažno glasaju za jaču financijsku i obrazovnu potporu obiteljima, kao i samohranim roditeljima. Mnogi od njih vide zdravu obiteljsku strukturu kao najvažniju vrijednost za odgajanje budućih generacija Europljana koji su sposobni osigurati i dalje unaprijediti slobodnu i demokratsku Europu. Sljedeće preporuke rezultat su naše online ankete i navedene su prema prioritetima sudionika.

Preporuke u vezi s "poštivanjem ljudskog dostojanstva" uključuju:

- Cijeniti i **štiti život** od začeća do smrti
- **Podržavati obitelji, samohrane roditelje i djecu** financijski i obrazovnim inicijativama
- Graditi na **kršćanskim vrijednostima / europskim tradicijama** pri oblikovanju EU-politika
- Poboljšati **socijalnu pravdu** u EU društvu
- **Poštivati različita politička mišljenja mirno**, bez nasilja

U području "zalaganja za demokraciju i slobodu izražavanja" mi kao Europljani suočavamo se s nekim dilemama. Živimo u digitaliziranom svijetu u kojem se misinformacije i dezinformacije razvijaju u ozbiljne potencijalne prijetnje, zbog čega je sve teže uočiti pouzdane izvore i identificirati skrivene planove iza određenih komunikacijskih tehnika. Ipak, koja su prava sredstva za njihovo rješavanje? Paul Coleman, jedan od glavnih govornika tijekom DECIDE Online javnog foruma, istaknuo je da ulogu koju bi institucije poput EU trebale imati u reguliranju ovog područja treba pažljivo preispitati. Ponudio je kritičku perspektivu sve veće regulacije govora kroz zakone protiv dezinformacija. Pratio je kako sve više zemalja i institucija uvodi takve zakone, kriminalizirajući dezinformacije. Međutim, Coleman je doveo u pitanje ove mjere. S jedne strane postoje nejasne definicije dezinformacija, a s druge se postavlja pitanje autoriteta: tko odlučuje što je istina ili laž?

Glavni govornici tijekom Online javnog foruma:
Lukas Mandl, Zastupnik u Europskom parlamentu
Johannes Moravitz, COMECE Savjetnik za politiku ekologije, energetike i poljoprivrede
Paul Coleman, Izvršni direktor ADF Internationala

Mnogi od sudionika online ankete (74 ili 287) izrazili su zabrinutost da su vjerske slobode i sloboda izražavanja neuvriježenih stavova sve više pod pritiskom. Mnogi od njih također se odlučuju za veći fokus na medijske treninge, medijsku pismenost i podržavanje zdrave, tolerantne kulture debatiranja.

Johannes Moravitz, jedan od glavnih govornika tijekom Online javnog foruma, skrenuo je pozornost publike na neke od etičkih izazova u našem modernom digitaliziranom svijetu, upozorivši na porast usamljenosti, probleme mentalnog zdravlja i eroziju društvenih veza. Moravitz je pozvao na uravnotežen pristup tehnologiji uz podržavanje kršćanskih vrijednosti kao vodećeg načela. Etičke i ekološke teme potrebno je integrirati u digitalno doba.

Preporuke u vezi sa slobodom izražavanja uključuju:

- Promicati i štititi **slobodu mišljenja, govora** i **vjerske slobode**
- Osigurati neutralne, slobodne i **neovisne medije** i fokusirati se na **medijsku pismenost, toleranciju, kulturu debate, otkrivanje lažnih vijesti**
- **Suprotstaviti se radikalnim pozicijama** (lijevim ili desnim) i izbjeći iskrivljavanje odluka od strane glasnih ili moćnih elitnih manjina
- **Baviti se prijetnjama demokraciji**, npr. vanjske političke ili cyber prijetnje, politički islam
- Poticati **izravniju demokraciju** i veću uključenost građana

2. ZA SNAŽNU I SIGURNU EUROPU

Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine bolno je naglasio koliko krhki mogu biti mir i sigurnost unutar Europe. Prema mnogim sudionicima online ankete, EU nije pokazao dovoljno jedinstven pristup u rješavanju vanjskih sigurnosnih pitanja u ovom kontekstu. Ali čak i izvan sukoba između Rusije i Ukrajine, mnogi sudionici vide velike nedostatke u sigurnosnoj strategiji EU-a.

Sudionici ankete naglasili su da bi se politike EU-a trebale usredotočiti na SVEOBUHVATNU SURADNJU između zemalja EU-a NA MIGRACIJAMA I UPRAVLJANJU GRANICAMA.

Iako se većina njih složila da se određena količina migracije smatra pozitivnom za npr. privlačenje talenata ili zadovoljavanje potrebe za radnicima u različitim područjima, velika količina migracije kao i nedostatak suradnje diljem EU-a u upravljanju migracijom oštro su kritizirani.

Neki su sudionici podržali ograničenje ili potpuno zaustavljanje migracija u EU, dok su drugi naglasili potrebu za snažnijim i bolje koordiniranim naporima u borbi protiv ilegalnih migracija i trgovine ljudima.

Druga značajna točka kritike bila je uočena nedostatnost integracijskih napora, uz zabrinutost da je sigurnost sve više ugrožena rastućim utjecajem političkog islama u Europi.

Preporuke za snažnu i sigurnu Europu uključuju:

- **Zaustaviti** ili **ograničiti** (ilegalne) **migracije**, uspostaviti **jače upravljanje granicama**
- Povećati **napore za integraciju** i osigurati **pridržavanje zakona**, u suprotnom stroge posljedice (konkretno: rješavanje političkog islama)
- **Razviti jedinstveni pristup EU** za organiziranje upravljanja migracijama i granicama
- **Aktivno usmjeravati** migraciju (omogućiti skupove vještina koje su nam potrebne) i **podržavati izvorne zemlje** kako bi se izbjegle migracije
- **Pravedna raspodjela migranata** između zemlja ili unutar njih (gradovi naspram ruralnih područja)

Lukas Mandl je tijekom Online Javnog foruma naglasio da EU doista mora dobiti više snage izvana i više slobode iznutra. Po njegovom mišljenju, samo je EU sa snažnom strateškom autonomijom stvorena za

uspjeh. Spomenuo je da EU sada prvi put ima konkretnog "povjerenika za obranu". EU mora postati sposobnija reagirati na agresivnu „Putin-Rusiju" dok ostaje otvorena za dijalog s budućom "drugom" Rusijom za koju se nadamo da tek dolazi nakon sadašnjeg režima. Publika Online javnog foruma nije nužno bila sklona trenutačnoj strategiji EU, neki su sudionici također upozoravali na dolijevanje ulja na vatru te su se radije opredijelili za deeskalaciju rata i jače diplomatske pokušaje da se ova kriza okonča.

3. ZA PROSPERITETNU I KONKURENTNU EUROPU

Konkurentski položaj Europske unije kao dijela globaliziranog gospodarskog sustava zasigurno je prilično pod izazovom od strane nacija poput Kine, ali i SAD-a, Rusije i mnogih drugih. Predanost EU-a kroz kvalitetu, visoke ekološke standarde i poštene plaće, što je pohvalno, također predstavlja rizike za konkurentnost. Kako možemo osigurati da sljedećoj generaciji prenesemo prosperitetnu europsku regiju?

Sudionici ankete naglasili su da bi se politike EU trebale usredotočiti na OKRUŽENJE POGODNO ZA INOVACIJE I POSLOVANJE.

U kontekstu projekta DECIDE, sudionici online ankete identificirali su značajna područja za poboljšanje u poticanju okruženja koje je više naklonjeno inovacijama i poslovanju. Mnogi su se zalagali za deregulaciju, smanjenje birokracije i rješavanje pitanja na razini supsidijarnosti. Smanjenje poreza na plaće i osiguravanje pristupačne energije mnogi su također vidjeli kao promjenu pravila kako bi se osigurala bolja konkurentnost naših europskih poduzeća.

Međutim, rješavanje konkurentnosti također zahtijeva kulturološki pomak. Politike EU-a trebale bi aktivno promicati i stvarati okvir za stav usmjeren na učinak i postignuće uz pružanje ciljane potpore malim i srednjim poduzećima (MSP).

Preporuke za prosperitetnu i konkurentnu Europu uključuju:

- Promicati **inovacije** i **poduzetnički duh**, jačati **mala i srednja poduzeća**
- Smanjiti birokraciju i **provesti deregulaciju** s više supsidijarnosti
- Razviti pametne energetske politike, osigurati **pristupačnu energiju i smanjite poreze**, posebice na plaće
- Podržavati **obrazovanje, usavršavanje vještina i cjeloživotno učenje**
- Promovirati **kulturu vođenu učinkom i postignućima**, usredotočiti se na **poslovni integritet** i **podržavati talente**

Zastupnik u Europskom parlamentu Lukas Mandl potvrdio je tijekom Javnog foruma da trenutačno postoje snažni pokušaji unutar Europskog parlamenta da se "konkurentnost" postavi kao glavni prioritet tijekom sljedećeg institucionalnog ciklusa unutar EU. Složio se da Europa mora smanjiti ovisnost o zemljama poput Kine i postati samopouzdanija u sigurnosnim pitanjima, smanjujući oslanjanje na SAD i druge dijelove svijeta.

EU će stoga morati ojačati vlastite inovacijske sposobnosti, kao i prikupiti više kvalificirane radne snage i stručnjaka izvana. To znači da se moramo mnogo više usredotočiti na cjeloživotno učenje i prilagoditi kao Europljani svoje vještine svijetu koji se mijenja. Stoga bi se politike EU-a trebale usredotočiti na odgovarajuće obrazovne programe, kao i na pružanje okvira podrške za obitelji i mlade generacije kako bi napredovali i razvijali svoje talente. Takva europska inicijativa vještina trebala bi uključivati programe osposobljavanja za digitalne vještine, kao i partnerstva između industrije i obrazovanja te programe podrške malim i srednjim poduzećima.